17 Jaar, No. 138. -- 'S HERTOGENBOSCH. -- Zaturdag 22 November 1845.

DE NOORD-BRABANDER,

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS-PRIJS
Voor de Stad, . f 12.
Franco per post: » 14.

DICERE VERUM QUID VETAT? HORATIUS.

(Verschijnende driemalen in de week: Dinsdag, Donderdag en Zaturdag.)

ADVERTENTIEN:
15 cents de regel.
behalve 35 cents zegel.

Het wets-ontwerp tot aanmoediging van den invoer van levensmiddelen is door de Tweede Kamer der Staten-Generaal aangenomen, zoo als wel te voorzien was. Bij die gelegenheid is de graanwet van 1835 weder duchtig ter sprake gekomen. Eenige leden vroegen de onvoorwaardelijke afschaffing derzelve, anderen verlangden eene staats-commissie benoemd te zien, waarbij dit gewigtig punt in overweging zoude genomen worden, anderen weder verdedigden de wet en wenschten haar behoud. De eersten spraken ten voordeele van den handel, de laatsten ten voordeele van den landbouw. Moeijelijk is het, tusschen de twee partijen te beslissen. De regering echter schijnt aan geene afschaffing der graanwet van 1835 te denken en de minister van finantien heeft cathegorisch genoeg te kennen gegeven, dat de regering niet eens een gunstig oor wil leenen aan den wensch van sommigen, om de kwestie door eene staats-commissie te zien uitgemaakt. Wij voor ons, verheugen ons voor zoo ver in die verklaring, daar wij hoegenaamd geen belang hechten aan, noch vertrouwen stellen in staats-commissien. De staats-commissie, die over het onderwijs te delibereren heeft gehad, heeft ons doen, zien wat wij van dusdadige instellingen te verwachten hebben. Maar onze oogen van de graanwette afwendende, om die op de Kamer zelve te wenden, kunnen wij niet anders dan den toestand onzer vertegenwoordiging betreuren en vreezen niet te verklaren, dat zoolang dezelve zoodanig zal zijn zamengesteld, er niets goeds en duurzaams zal kunnen tot stand gebragt worden. Wanneer men de beraadslagingen met aandacht nagaat, dan vragt men zich zelven af: waar is hier eenheid van inzigt, waar een aangenomen stelsel? waar eene meerderheid? Die bestaat er niet. Een jeder denkt en spreekt naar zijn individueel gevoelen. Hij die den handel wil voorstaan declameert een weinig tegen de wet van 1835; hij die den landbouw tot onderwerp heeft genomen, wenscht het behoud dier wet en declameert een weinig ten behoeve derzelve; een ander die zich niet wil laten uitbooren, zegt dat het hier niet de pas komt, om over de wet van 1835 te spreken; en waar vindt men onder al die individuelen een enkel gevoelen, dat het volk, hetwelk toch ook moet zwoegen, om die heeren het hunne te doen bekomen, mag beschouwen als het gevoelen zijner vertegenwoordigers. Er is in onze Kamer geen stelsel, geene meerderheid, en deze er niet zijnde, wordt het doel der vertegenwoordigende regering miskend en ontdoken, en het ministerie van de morele ongeboordenheid gebruik makende, en geenen tegenstrijder vindende, die hetzelve kan bemoeijelijken, beerscht alleen en als meester. Geen wonder dan ook, dat het met zeer weinig pligtplegingen met de vertegenwoordiging omgaat, en maar net zegt, zoo als het 't meent, zonder zelfs in eene discussie te treden. Een aantal vertegenwoordigers hebben eene staats-commissie erlangd; zonder in eenige bijzonderheden te treden, verklaart de minister dat er geene staats-commissie zijn zal. Indien nu eens daartoe door een dier leden een bepaald voorstel ware gedaan; dan ware welligt zulk voorstel aangenomen, of zoo niet, dan ten minste had het ministerie zich moeten verklaren. Maar men is hier nog zoo wijs, van overtuigd te zijn dat eene meerderheid eene partij is, en men haat partijen; men is hier van meening dat een vertegenwoordiger niet geroepen is om in het geheel van de gangen der regering een stelsel te zien, dat door een ander stelsel kan en moet bestreden worden; maar dat de ware pligt van een vertegenwoordiger is, elken maatregel door het ministerie voorgesteld, op zich zelven gebeel geisoleerd te beschouwen en daarnaar te stemmen. Daarom ziet men er, die lieden het ministerie heftig bestrijden, en morgen hetzelve met even veel ijver verdedigen; daarom ziet men er slechts eenigen, zeer weinigen, die aan het ministerie hunne ondersteuning weigeren, omdat het stelsel waarop dat ministerie zijnen gang bouwt, verkeerd en verderfelijk is. De diagnosen over het onderwerpelijk wets-ontwerp hebben hiervan weder het voorbeeld opgeleverd. Zoolang dit aldus zijn zal, kan de constitutionele vertegenwoordiging geene goede vruchten voortbrengen, en zoo hierin geene verandering mogelijk is bij ons, zouden wij het beter keuren, dat men; want meer is het niet, van het beginsel onzer staatkunde te aanschouwen. Daardoor zou een einde gemaakt worden aan de illusie des volks; dat eene constitutionele regeringsvorm hetzelve regeert, en zoude zoveel ons aanziendelijk sommetje jaarlijks in de beurzen der goede ingezeten kunnen blijven; of althans tot betere doeleinden besteed worden.

ITALIE.

Men schrijft uit Bologne: De rust is in schijn hersteld; maar men vergist zich wanneer men zich denken dat onze ontevredenen en opruijers ontmoedigd zijn geworden door de nederlaag, welke zij te Rimini geleden hebben. De commissie van beheer moedigt ze door alle middelen aan en stelt hun steeds de aanstaande hervatting van den strijd en ditmaal door eene schitterende overwinning bekroond, voor oogen. De rustverstoorders rekenen thans vooral op de expeditien op zee, welke worden in gereedheid gebragt te Malta, in Corsika en in de Ionische eilanden; men noemt de oevers der Adriatische zee en den mond der Tronto als de plaatsen tot landing bestemd. Al deze gerachten verdienen nog bevestiging; het gouvernement moet echter op zijne hoede zijn, om niet overvallen te worden.

— De H. Vader heeft den duur der gevangenisstraf, door de gemengde commissie te Rimini tegen de muiters uitgesproken met tweederden verminderd. Twee en twintig beschuldigden, tot zesmaanden gevangenis veroordeeld, hebben genade gekregen; negen zijn in vrijheid gesteld bij gebrek aan genoegzame bewijzen.

AMERIKA.

Men heeft tijdingen uit Buenos-Ayres tot den 29 augustus, en uit Montevideo tot den 7 september. Zij bevestigen het berigt der in bezitneming van de haven Colonia door de fransche en engelsche troepen. Onderscheidene schepen der vereenigde eskaders waren de Paraná en de Uruguay opgevaren en men hoopte dat de vaart op die twee rivieren voor het einde van september zoude geopend zijn. De door den generaal Oribe bezette punten als Bueno, Maldonado enz. waren naauw ingesloten, alsmede van alle middelen om zich van de noodzakelijkste behoeften te voorzien, terwijl men niet of die generaal zou spoedig het beleg van Montevideo opbreken. De fransche en engelsche ministers bevonden zich in die laatste stad. Het gerucht liep, dat Buenos-Ayres geblokkeerd zou worden.

RUSLAND.

Brieven uit Odessa van den 1 november deelen eenige tijdingen mede van den Caucasus tot het laatst van september. Op dat tijdstip [illegible] russische troepen, bekomen van de vermoeijenissen van den laatsten veldtogt, [illegible] tot eene tweede expeditie gereed tegen den herfst, wanneer de ontbladerde boomen aan de vijandelijke tirailleurs minder gelegenheid tot hinderlagen zullen [illegible] in de bossche[illegible] overdekken [illegible] dat men geheel [illegible] van het eerste plan, om de bossche[illegible] in brand te

steken. De wasdom in die landstreken is zoo sterk, dat alle pogingen van dien aard tot heden vruchteloos geblevenzijn. Het doel dezer nieuwe expeditie zou wezen om door middel van de bijl een breed pad daar te stellen, teneinde langsamerhand eenen weg te banen tot in het hart van het gebergte.

Schamyl was tot op eenigen afstand van Dargo terug getrokken, in een dorp gelegen in het midden der bosschen, alwaar hij zijn nieuw verblijf gevestigd heeft, en het ware uiterst moeijelijk hem daar te gaan aantasten. Trotsch over de op het Russisch leger behaalde voordeelen, heeft Schamyl proclamatien onder de bergbewoners doen verspreiden, waarin hij hun fanatismus opwindt en ze onder de wapens roept.

Men meldt inderdaad dat de Turken, die aan de grenzen van Rusland wonen, meer dan ooit door de laatste gebeurtenissen opgewonden zijn en het pachalik van Akhaltzik met eenen inval bedreigen. De russische overheid is hiervoor zoo beducht, dat zij al de administratien naar het fort Akhaltzik geroepen heeft, werwaarts de kolonel Beldegarde met een sterk detachement gezonden is. Een gedeelte der inwoners dier stad heeft, naar men zegt, de vlugt genomen naar Gory, hoofdplaats van Carthalenia. Overigens, sedert het pachalik Akhaltzik, na den oorlog van 1828, van Turkije afgescheiden is, heerscht in die provincie een haat en een wraaklust tegen de Russen, welke eenmaal aanleiding zullen kunnen geven tot ernstige moeijelijkheden tusschen de twee Staten aan die zijde der grenzen.

De Russen hebben getracht door wel overlegde onderhandelingen Amil Bek, sultan van Ellessone, die de aan Lesghis grenzende gewesten in bedwang houdt, over te halen, die gewesten van Schamyl te doen scheiden; maar Amil Bek heeft alle aanbiedingen van de hand gewezen en is meer dan ooit besloten, om met de opstandelingen gemeene zaak te maken.

Latere berigten over Trebisonde aangekomen, melden dat een russisch konvooi, bestemd om eenen versterkten post op de Lesghiaansche linie van mondbehoeften te voorzien, door Schamyl aangevallen en totaal verslagen is. *(J. d. D.)*

DUITSCHLAND.

MÜNCHEN, 12 november. Het officieel blad bevatt een koninklijk besluit, waarbij de uitvoer van granen verboden wordt, welke niet eerst op eene openbare markt te koop zijn aangeboden. Alleen die granen, waarvoor zich geene koopers hebben opgedaan, mogen uitgevoerd worden.

— Hetzelfde blad bevat het koninklijk besluit, waarbij de Staten tegen den 1 december opgeroepen worden.

ZWITSERLAND.

Ziehier nog eenige bijzonderheden, door een zwitsersch dagblad medgedeeld, over de bijeenkomst der predikanten van het canton Waadt.

Lausanne 12 november.

Gisteren is alhier eene algemeene synode gehouden, om te beraadslagen over den toestand der Kerk. 225 herders of predikanten zijn aldaar verschenen. De beraadslagingen hebben gisteren van des morgens tien tot den avonds zes ure geduurd. Heden zijn dezelve hervat ten acht ure en hebben tot vier ure geduurd. Ik haast mij, u de uitkomst mede te deelen. De vergadering heeft, met eene vrij groote meerderheid besloten het volgende: De herders der nationale Kerk leggen hun ontslag onder in handen van den Staatsraad en zullen ophouden hunne bedieninge uit te oefenen op den 15 december, indien voor dien tijd het gouvernement niet aan de geestelijkheid de vrijheid der Kerk, die der tuchtelijke bediening, der prediking, der bedehuizen, of in een woord de godsdienstige vrijheid waarborgt. Ingeval van weigering zal eene commissie benoemd worden, om eene onafhankelijke Waadtsche Kerk te stichten. Aan al de gemeenten zal een rondgaande brief gezonden worden, om haar den toestand der Kerk bloot te leggen en haar te [illegible] en een tweede aan al de leden der geestelijkheid.

Dit besluit zal morgen (donderdag) aan het gouvernement medgedeeld worden. In afwachting van den 18 december verwittigen de ondeteekenaars den Staatsraad, dat zij hunne bediening zullen blijven vervullen, om de gemeenten niet in verlegenheid te brengen. De nog niet in betrekking zijnde geestelijken zullen geene standplaats aanbaarden. Al de studenten in de godgeleerdheid, 24 in getal, hebben gisteren, bij de opening der synode eene verklaring van toetreding aangeboden, tot alle maatregelen welke zij nemen zou, om de godsdienstige vrijheid te handhaven. Zij zijn in de vergadering toegelaten geworden. De talrijke redevoeringen en beraadslagingen dezer twee dagen, zullen denkelijk door den druk openbaar gemaakt worden. De heeren Monnerd, Barry en Eder hebben het overvloed voor de godsdienstige vrijheid gestreden. Men zegt dat de ministerieele eene beroep zal doen op den Grooten Raad, opdat deze in de grieven der Kerk voorzie, en zich voegen zal bij de 143 herders, die reeds hun ontslag onderteekend hebben, indien de Grooten Raad weigert regt te doen op hunne verzoeken.

PRUISSEN.

Het pruissisch gouvernement schijnt nog niet genoeg te hebben aan de moeijelijkheden welke het door de scheuring in twee partijen der officiele Kerk ondervindt. Het heeft de catholijke onderdanen van het westen nog willen grieven door den baron van Loë, den edelen en impedigen verdediger der catholijke regten en belangen bij de laatste provinciale Stenden, voor de regtbanken dier provincie te brengen. Een regterlijk onderzoek, waaraan men in den aanvang een criminneel karakter had willen geven, doch nederhand tot eene correctionele vervolging heeft doen afdalen, zal hem eerstdaags voor het geregt roepen om er gevonnisd te worden over een artikel, in de *Augsb. Zeit.* geplaatst, hetwelk een levendig en treurig licht werpt op de partijdigheid door den opperpresident der provincie en de koninklijke censuur-commissie tegen de catholijke drukpers aan den dag gelegd. Men wil eene misdaad van oproerigheid vinden, in de gemotiveerde vertelling in een vreemd dagblad van eene gegroude klagt; hetgeen nergens als een wanbedrijf beschouwd wordt en zelfs in dat geval niet onder het bereik zou vallen der regtbanken van het koningrijk. De ware beweegreden van de vervolging tegen den baron van Loë ingesteld, is, om hem, door hem in staat van beschuldiging te stellen, de bevoegdheid te ontnemen, zitting te hebben in het comité-generaal der Provinciale Staten, in de hoofdstad opgeroepen en waarbij hij door zijne ambtgenooten tot afgevaardigde gekozen is; zoo groot is de vrees, welke de moedige stem van een enkel man, maar die het uitverkoren en erkend orgaan is eener geheele bevolking, aan de uitwerdaren der koninklijke magt aanjaagt. Zulke listen gelukken echter zelden, omdat zij het gezond verstand van het volk niet ontgaan en altijd het gang vernederen en de mannen, tegen wie de kunstgrepen worden gebezigd, in achting doen rijzen. Hiervan zal het ministerie weldra de overtuiging erlangen.

ENGELAND.

LONDEN, 17 november. Grootvorst Constantijn van Rusland is zaterdag avond te Plymouth aangekomen, aan boord van het russisch schip *Ingermanland.* Een salvo met 17 kanonschoten heeft den vorst begroet. De admiraal der haven en de baron Brunnow, minister van Rusland hebben zich onmiddellijk aan boord van de *Ingermanland* begeven, om Z. K. te verwelkomen. De grootvorst heeft eerst des anderendags weetjam wul gezet.

De heeren Cobden en Bright, twee der voornaamste leden van de tegenstanders der graanwet zullen hunne zending in de provinciën hervatten. Zij zullen in de volgende weekmeetings bijwonen te Sheffield, Leeds, Bradford, Wakefield, Barnsley en Doncaster.

Wij vernemen, dat de *Globe* dat onder de catholijken van Engeland eene inteekening geopend is, om den heer Newman in de gelegenheid te stellen de gelden terug te geven, welke hij sedert tien jaren als lid der universiteit van Oxford genoten heeft. Men zegt dat de heer Newman zich eenigzins bezwaard gevoelt, die bedieninge te hebben waargenomen, terwijl hij dadelijk niet meer tot geestelijke kan [illegible].

De *Hibernia* en *Great Britain* zijn nog niet te Liverpool aangekomen, ofschoon zij er sedert lang verwacht werden; maar men heeft tijdingen uit New-York met de zeilpakket *Rochester* van den 21 october. Deze dienst alle vrees voor de *Great-Britain* wijken, welke in een der bassins van New-York op het droge gehaald was, tot herstellingen van eenige heuvelingen aan de machine.

WURTEMBERG.

De keuze van den heer Jaujum tot vicarius van het bisdom van Rottenburg *sede vacante*, is zeer beproefd. De heer Jaujum is lid van de Stenden en heeft zich steeds het hoofd tegen de klachten der catholijken verzet. Zelfs tegen den bisschop, toen deze over het hem aangedaan gewe[illegible] klaagde, heeft hij zich verzet. Het schijnt dat he[illegible] Wurtemburgsch gouvernement hem gaarne op de[illegible] bisschoppelijken zetel verheven zag; gelukkig da[illegible] de H. Stoel volmaakt van den toestand der zaken [illegible] ingelicht is.

SPANJE.

MADRID, 14 november. Gisteren is een buitengewoon koerier uit Valencia aangekomen. Bij zijn vertrek scheen men tien soldaten en burgers, die door den krijgsraad, tengevolge van den opstand van den 3 dezer, ter dood veroordeeld waren, naar de strafplaats te geleiden.

— De kapitein-generaal van Katalonie heeft den 4 dezer een bevel uitgevaardigd, waarbij de provincie weder in staat van beleg verklaart wordt. Dezelfde was tijdelijk opgeheven geworden gedurende de stedelijke verkiezingen.

FRANKRIJK.

De eerw. heer Langlois, overste van het seminarie der buitenlandsche zendingen heeft de volgende teregtwijzing gezonden aan den *Constitutionnel* omtrent een artikel van dat dagblad, hetwelk wij ook hebben medegedeeld. (Zie *Noord Brabander* van 13 november.)

Parijs 12 november 1845.

Mijnheer.

In een artikel, in een uwer laatste nommers voorkomende meldt gij dat de procurator der buitenlandsche zendingen, die te Macao zijn verblijf heeft, de heer Lebois, met den heer Guillemin procurator der lazaristen den heer Lagrené, bij gelegenheid der vervolgingen den christenen in de provincie Kian-si, in China, aangedaan zou bezoek hebben, om hem te bidden, de zaken in haren vorigen toestand terug te brengen. Gij voegt hier bij, dat na de ratificatie van het verdrag, de heer Lebois den heer Lagrené zou gevraagd hebben, of er iets ten behoeve van de christenen gedaan was, en dat hij (de heer Lagrené) een ontwijkend antwoord zou gegeven hebben. De heer Lebois heeft ons zelf over deze zaak, namelijk over de vervolging der christenen in Kiang-si en over de ratificatie van het tractaat geschreven. Wij achten ons verpligt te verklaren, dat hij den heer Lagrené den meesten lof toezwaait even als aan den admiraal Cecille en aan den bevelhebber Fornier-Duplan. De heer Lagrené, schrijft hij, uit Macao 20 augustus 1845, heeft met eenen wonderenswaardigen ijver gearbeid, om hetgeen hij voor onze godsdienst gedaan had, te bestendigen en de uitvoering te verzekeren der concessien welke hem gedaan heeft. De heer Lebois vijdt vervolgens uit over de welwillendheid van den admiraal Cecille jegens de zendelingen en de echt vaderlijke bezorgdheid van den bevelhebber Duplan, en prijst vooral de edelmoedige en wel overlegde daad der bevrijding van Mgr. Lefèvre, bisschop van Isauropolis, in Cochinchina voor het geloof gevangen en in ketenen gebeuid. Reeds in 1843 had de scheepscommandant Tavain-Levèque vijf onzer zendelingen uit dezelfde gevangenissen van Cochinchina bevrijd. Wij vereenigen ons opregtelijk met deze lofuitingen, welke de brief van den heer Lebois behelst en deelen in de daarin uitgedrukte dankbaarheid voor het zoo edel en lofwaardig gedrag der officieren van het fransch gouvernement in die landen.

Wij verzoeken u, mijnheer de redacteur, dezen brief in u eerstvolgend nommer te willen opnemen.

Ontvang enz.

De directeuren van het seminarie der buitenlandsche zendingen.

— Tijdingen uit Afrika spreken stellig den dood van Abd-el-Kader tegen, welken wij in onze laatste nommers als een verspreid gerucht dat echter nog van allen grond ontbloot was, mededeelden.

PARIJS, 18 november. Een brief uit Palermo van den 4 november, meldt het volgende: Den 2 dezer des avonds te [illegible] den Koning van Rusland genen koerier uit Duitschland aangekomen. Dadelijk verspreidde zich het gerucht, dat het huwelijk der vorstin Olga eenstige hinderpalen ontmoette. Des anderen dags is uit Palermo [illegible] met het antwoord van dien van den vorigen dag. Deze twee omstandigheden geven aanleiding tot allerlei gissingen.

Een [illegible] verbeterde en gewijzigde ontwikkeling heeft dezer dagen te Parijs plaats gehad. Bij het afbreken van een huis, in de straat St. Nicolas d'Antin, dat vooruit stak, hebben de [illegible] geraamten gevonden. De oudste [illegible] zou omstreeks vijftien jaren duure tellen, de [illegible]

ste slechts vijftien maanden. De huurderes van dat huis, dat sedert lang een huis van ontucht was, is in hechtenis genomen. Het geregt doet onderzoek.

BELGIE

De kamer der Representanten houdt zich steeds bezig met te beraadslagen, over het adres van antwoord aan de troonrede. De discussien loopen nog steeds over den gang, welken het nieuw ministerie na de verkiezingen van den 10 junij opgerigt, denkt te volgen. De ministers hebben hunne plannen met alle opregtheid bloot gelegd, en indien deze discussie dagen achtereen geduurd heeft, ligt zulks alleen aan den onvermoeiden strijd, welken de oppositie tegen hetzelve voert en de haarkloverijen, waaraan zij zich overgeeft. Het ministerie beantwoordt intusschen alle aanmerkingen met even veel lojauteit en opregtheid als onomstootbare redeneerkunde. Het wil eene volkomene zegepraal behalen of zwichten.

— Eenige dagen geleden werd de secretaris eener gemeente, in het arrondissement Tongeren, in de omstreken der stad Limburg aangehouden door een manspersoon, die hem zeer beleefd om een vijffrankenstuk vroeg. De secretaris zeide hem: « Dit is onmogelijk, mijn vriend, ik kom van Tongeren, alwaar ik al mijn geld achtergelaten heb; gij zijt ongetwijfeld huisvader en de armoede dwingt u, eene almoes te vragen. Kom bij mij, ik zal u te eten geven en nog tien franken daarbij. » Neen, antwoordde de dief, ik moet dadelijk vijf franken hebben! De secretaris verliest nog den moed niet. « Maar, zeide hij, indien ik u vijf franken geef, zal ik wel verpligt zijn even zoo veel te geven aan dien man die daar achter u staat. » De dief keert zich om, ten einde naar dien man te zien, en op hetzelfde oogenblik ontvangt hij in den nek eenen stokslag, die hem bewusteloos doet nederzijgen, en de secretaris kon zijnen weg vervolgen.

(*Limburgs Nieuwsbl.*)

NEDERLAND.

's HERTOGENBOSCH, 21 November.

Ter bevordering der heilzame pogingen, welke door de Hooge Regering tot wering der belgische centen zijn aangewend, zoo heeft de Maatschappij van Handel en Nijverheid alhier in hare vergadering van gisteren met eenparige stemmen aangenomen, de belgische centen niet anders dan 11 tegen 10 te ontvangen en uittegeven. Zij vermeent hierdoor aan den algemeenen wensch, om de uitvoering te bevorderen en verderen invoer te weren, te hebben medegewerkt; teneinde deze stad en provincie voor nog grootere schade te beveiligen.

(*Wij hopen, dat ten gevolge van dit prijsselijk besluit, de arme werklieden, die in de omstreken van Vught arbeiden, morgen avond niet met belgische centen zullen betaald worden, of dat men hun ook 11 voor 10 zal geven.*)

— Jonkhr. Gericke van Herwijnen, Gouverneur van Limburg, is te Maastricht, ten gevolge van eenen aanval van beroerte, overleden.

— De *Arnhemsche Courant* is in staat van beschuldiging gesteld wegens het artikel voorkomende in haar nommer van den 4 lf., geteekend D. D. houdende eene beoordeeling der troonrede, onder den titel *Kreunende Dingen*. Zij wordt beschuldigd van smaad en lastering in het openbaar en boosaardiglijk den persoon des Koonings aangedaan, en den Koning gebreken en ondeugden te verwijten, die hem in het oog der burgeren haatelijk zouden maken.

LEYDEN, 18 november. In eene openbare vergadering van de leydsche afdeeling der nederlandsche maatschappij ter bevordering van nijverheid 11. zaterdag avond alhier gehouden, werd aan den heer J. Cazaux van Valkenburg, de eerste gouden medaille voor zijne verhandeling en fabrieken van nieuw zeeladsch flus (phormium tenax), en aan den heer van Zwerburg Jr. alhier de zilveren medaille voor zijn nieuw fabricaat van katoenen zeildoek, pleegrig dingereik. De hoogleerde heer A. H. van der Boon Mesch, voorzitter dezer afdeeling, sprak bij deze gelegenheid eene redevoering uit, over *de oorzaken, het doel en de gevolgen van de veranderingen en uitvindingen in de stoffelijke wereld*, die door keurige bewerking, welsprekendheid en fraaie voordracht, de aandacht der zeer talrijke schare van toehoorders geboeid heeft.

— Zondag morgen, ten ruim half zes ure, is te Amsterdam brand ontstaan ten huize van den broodbakker L. A. van Bruekom, op de Rozengracht en hoek van de Agnietenstraat. De brand in de bakkerij, kruiden en spaanders, bij den oven een [illegible] gekomen hebbende, heeft zich alleen tot dit verbrandde uitgestrekt, en was, met behulp [illegible] ure geblusschtt.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van Woensdag 19 november.

In de zitting van heden worden de beraadslagingen voorgezet over het wets-ontwerp tot aanmoediging van den invoer van levensmiddelen.

De heer Timmers Verhoeven zal de voordragt aannemen, onder aandrang bij de regering, dat zij, gedurende de werking van dezen tijdelijken maatregelen, voorstellen zal doen tot intrekking of wijziging der graanwet.

De heer Verweij Mejan zal waarschijnlijk voor het ontwerp stemmen; hij ziet daarin ten minste een stap der regering, om eerlang welligt op de graanwet terug te komen; eene wet, die hij eene noodlottige wet noemt.

De heer Faber van Riemsdijk, de voordragt als een tijdelijken maatregel beschouwende, en deelende de meening, dat de wet van 1835 eene noodlottige wet is, zal voor het ontwerp stemmen.

De heer Jongsma zal zijne goedkeurende stem verleenen, onder uitdrukkelijke verklaring, dat deze wet zal beschouwd worden als eenen op zich zelf staanden maatregel van tijdelijken en voorbijgaanden aard, zonder betrekking op de wet van 1835, terwijl eene verklaring der regering, houdende toenadering tot afschaffing dier wet spreker van zijne goedkeurende stem zou terughouden.

De heer de Minchy, deze wet als nuttig voor den oogenblik beschouwende, zal dezelve aannemen; de wet van 1835 is genoegzaam door de omstandigheden gewraakt en de regering zal gewis, zoo hij hoopt, zich den tijd ten nutte maken, om gewijzigde voorstellen deswege te doen; de regering zoa anders eene groote verantwoordelijkheid op zich laden, die schrikkelijk in de gevolgen zouden kunnen zijn.

De heer Telting houdt de bestrijding der wet van 1835 voor ontijdig, evenzeer al de verdediging derzelve; daarom zal hij over die wet, welke hij verlangt te behouden, niet spreken. Hij zal voor de tegenwoordige wet stemmen, ten zij de minister eenige bepaalde beloften noopens de intrekking der graanwet mogt doen; in welk geval spreker de wet zou afstemmen.

De heer van Heemstra, spreekt in gelijken geest en zal, onder hetzelfde voorbehoud, voor de wet stemmen.

De heeren Sasse van Ysselt en Luyben spreken in gelijken geest.

De heer Hoott zal tegen de wet stemmen; hij noemt dezelve een halve maatregel en dringt op de afschaffing der schaalregten aan.

De heeren Menso, de Mans Wichers, Gouverneur en van Panhuijs verklaren zich voor het ontwerp; hetzelve staat geheel op zichzelf, buiten eenig verband tot de graanwet. Mag den minister regtsden schijn aannemen, van te verklaren, dat er op die wet zal worden teruggekomen, dan zou hun votum afstemmend zijn; sommige dier sprekers verdedigen de graanwet, anderen laten dezelve bij deze discussie in het midden.

De heer Gouverneur vraagt aan Z. Exc. den minister van financien, waaraan het is toeschrijven dat de staat van invoer in België niet vroeger dan gisteren aan de Kamer is medegedeeld. De regering zeide, dat zij geene opgaven deswege bezat, en voegde hij er bij, dat het vertraging zou veroorzaken. Men heeft dien staat evenwel *eindelijk dat antwoord* bekomen, waar dit natuurlijk niet weg, dat spreker wenscht te weten, waarom de staat *van regeringswege* niet vroeger is ingediend.

Nadat de heeren Kaiphorst, Lijcklama van Rosenthal en Storm, verklaard hadden zich met deze voordragt, op zichzelve beschouwd, wel te kunnen vereenigen, heeft Z. Exc. de minister van financien het ontwerp [illegible] bij gezegd: dat de wet van 1835 in geen verband staat tot deze wet; dat deze voordragt geheel op zichzelve moet beschouwd worden, en dat Z. Exc. de toezegging door eenige leden gevraagd, tot het instellen eener kommissie van onderzoek, niet zal zal geven, — is het ontwerp aangenomen met 47 tegen 5 stemmen.

Tegen hebben gestemd de heeren Luyben, Hoott, van Goltstein, Hofmanwan de Kapellen en van Brienen.

Daarna is de vergadering tot nader bijeenroeping gescheiden.

LATERE BERICHTEN.

De Keizer van Brazilie heeft in persoon de zitting der Staten geopend, en bij die gelegenheid [illegible] gegeven, dat de betrekkingen van Brazilie met de europeesche mogendheden steeds op eenen gewenschten voet voortduren, en dat hij voornemens is, de onderscheidene provinciën des rijks te bezoeken om zich persoonlijk met de wenschen en behoeften zijner onderdanen bekend te maken.

De reuzenstoomboot *Great-Brittain* is eindelijk in Engeland terug gekomen.

Omtrent de onderhandelingen tusschen Spanje en den H. Stoel loopen de tegenstrijdigste geruchten; niets is met zekerheid bekend, dan alleen dat het ministeriegaarnel een einde aan de zitt[illegible] voor de opening der Cortes.

De abdis Mieczyławska is den 6 november bij Z. H. ten gehoore ontvangen. De H. Vader is smartelijk aangedaan geweest over de zwaare folteringen, welke in Rusland degenen te lijden hebben, die in het geloof volharden. « Is het mogelijk, riep Z. H. uit, dat gij zeven jaren lang zoo veel geleden hebt, zonder dat wij of iemand onzer daarvan verwittigd is geworden! » De keizer van Rusland heeft van zijne reis naar Rome afgezien.

Advertentien.

Aanvankelijk hadden de ondergetekenden plan, de Advertentie der Heeren H. PALIER en ZOON en E. LION en ZONEN, in dit blad van 18 Nov. ll. voorkomende, onbeantwoord te laten. Deze en gene is intusschen van oordeel, dat het nimmer ongepast kan geacht worden, zich te regtvaardigen, wanneer daartoe, gelijk in het onderhavige geval, de voldoende termen bestaan. Zij willen daarom alleen aanmeren dat genoemde Heeren, in hunne circulaire van 15 November ll., eene gevolgtrekking hebben gezocht, die *onjuist* is, dan noch regtstreeks noch zijdelings in dezelve voorkomt, dat *zij* zich het uitsluitend regt van debiterijen en het plaatsen van Advertentien in het dagblad « NEDERLAND » willen toeeigenen. — Overigens hebben de ondergeteekenden het zich ten pligt ook hier te verigten, dat *zij alleen* tot *Agenten* voor deze stad en omstreken van het bewuste dagblad benoemd zijn, aan welke betrekking eenige voorregten en voordeelen verbonden zijn, die de overige boekhandelaren moeten missen.

Het tweede en derde lid der annonce achten zij onnoodig te wederleggen; dij, die den Boekhandel eenigzins van nabij kent, weet, dat het [illegible] van allen grond ontbloot *moet* wezen; en wat het derde betreft: ziedaar eene zaak, waarover alleen het publiek, niet de Ondergeteekenden, oordeelen kan.

's Hertogenbosch 20 November 1845.

Gebr. MULLER.

De Boekhandelaar *J. R. VAN ROSSUM*, te *Utrecht*, geeft heden uit:

VOLKS-ALMANAK

ROOMSCH-KATHOLIJKEN VOOR HET JAAR 1846.

Prijs 35 Cents.

(*ZESTIENDE JAARGANG*)

De heer P. A. A. DE BOOIJ, Boekhandelaar en Uitgever van den *Noord Brabander* te *'s Bosch*, is, volgens overeenkomst met den tegenwoordigen Uitgever van dien Almanak, UITSLUITEND [illegible] *Noord-Brabant*.

Overigens is ieder Katholiek Boekverkoper, buiten die Provincie, door den Uitgever in staat gesteld, [illegible] eerste aanvrage te voldoen.

(De Boekhandelaar *D. A. A. DE BOOIJ*, [illegible] van den *R. K. VOLKS-ALMANAK* [illegible] Advertentie, bij uitsluiting belast met het debiet van dien Almanak.)

[illegible] zijne Commissie het publiek in deze [illegible] schuwen. In het begin [illegible] zal de Almanakcommissie hem worden verzonden en [illegible]

*** Iemand van de R. C. Godsdienst, die het RECEPTEREN grondig verstaat, zag zich gaarne spoedig geplaatst in eene Apotheek of bij eenen Platlandschen Genees-, Heel- en Vroedmeester. Adres *franco*, onder Letter J. N. B., bij den Uitgever dezes.

STOOMBOOTVAART
TUSSCHEN
VENLO EN ROTTERDAM

Onderneming
P. J. BERGER.

De IJZEREN STOOMBOOT **DE MAAS** vertrekt geregeld des morgens ten **4 ure.**

Van **Venlo** naar **Rotterdam**, des *Maandags* en *Donderdags*.

Van **Rotterdam** naar **Venlo**, des *Dingsdags* en *Vrijdags*.

☞ In de vorige Annonce is abusivelijk geplaatst: Van *VENLO* naar *ROTTERDAM*, des WOENSDAGS en DONDERDAGS. Men leze daarvoor: Van *VENLO* naar *ROTTERDAM* des MAANDAGS en DONDERDAGS.

*** Gebr. *MULLER*, Boekhandelaars te *'s Hertogenbosch*, hebben op heden uitgegeven en verzonden:

ZAKBOEKJE

voor leden van verschillende Collegiën en Besturen, ADVOCATEN, PROCUREURS, NOTARISSEN en andere AMBTENAREN in de Provincie *Noord-Braband*; mede ingerigt tot KOOPMANS- en HUISHOUDELIJK gebruik. Voor het Jaar 1846. Prijs 80 Cents.

UIT DE HAND TE KOOP.

Eenige goede en ligte RIJTUIGEN,

Als: Een fraaije FAËTON, zoo goed als nieuw.
Een zeer gemakkelijke TILBURY met Kap.
Een KANRETJE op Riemen.
Een gemakkelijke CHAIS.
Alles te bevragen bij A. P. SMITS Mr. Zadelmaker, op de Pousmarkt, te *'s Bosch*.

[illegible]
VAN
MANUFACTUREN.

Op *Dingsdag den 25 November* 1845, des namiddags ten twee ure en volgende dagen aan het *Vendu-huis* van de wed. J. M. OFFERS, in de Hinthamerstraat, bestaande in:

Eene groote partij KATOENEN, MOUSELINES en PERKALES DE LAINE, LUSTRES en andere MODESTOFFEN, OMSLAGDOEKEN, enz., welke voor rekening van een huis in Parijs worden verkocht, à tout prix.

Daags te voren, op maandag, voor een ieder te zien.

Zegt het voort.

*** De Notaris P. BERDONGI, te *St. Oedenrode*, Prov. Noord-Braband, zal voor zijne Principalen, aldaar op Woensdag den 3 December 1845, des avonds ten 6 ure, provisioneel en op den 17 daaraanvolgende ten herberge van JAN H. RIJCKEN, finaal Verkoopen:

Eene van ouds gerenommeerde

Bier- en Azijn-Brouwerij

Met de HUIZINGEN, KELDERS, BERGPLAATSEN, STALLEN, aangelegen TUIN en BOUWLAND, groot te zamen 72 Roeden, 25 Ellen; alsmede 2 Bunders BOUW-, ROGGE- en WEIDLAND.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen ten Kantore van den Notaris voornoemd. *Brieven franco.*

Hendrik Antony Bijvoet,

Notaris, gevestigd te *'s Hertogenbosch*, zal publiek verkoopen:

Eerste Koop.

Eene WINKELHUIZINGE en ERF, staande en gelegen op het Orteneinde te *'s Hertogenbosch*, gekwoteerd B, no. 133, verp. B, no. 75, kadastraal bekend sectie G, no. 240, ter grootte van 01 Roede, 35 Ellen.

In gebruik te aanvaarden op den 3 Mei 1846, tot op welken tijd de huurpenningen door Verkoopers worden gereserveerd.

Tweede Koop.

De onverdeelde 33/54 gedeelten van een Perceel HOOILAND, genaamd de Groote Moshoevel, gelegen in den Polder onder *Empel*, ter plaatse genaamd de Schanshoek, het geheel kadastraal bekend sectie A, no. 61, ter grootte van 3 Bunders, 62 Roeden, 40 Ellen.

Derde Koop.

Een Perceel HOOILAND, genaamd den Dalenkamp, gelegen onder *Empel* in de Hambaken, kadastraal bekend sectie A, no. 187, groot 2 Bunders, 70 Roeden, 60 Ellen.

Vierde Koop.

Een Perceel HOOILAND, zijnde thans tot Bouwland ingerigt, genaamd de Boekelaren, gelegen in de Hambaken onder *Empel*, kadastraal bekend sectie A, no. 110, groot 58 Roeden, 30 Ellen.

Vijfde Koop.

Een Perceel HOOILAND, genaamd Berksmorgen, gelegen in de Korte Beemden onder *Empel*, kadastraal bekend sectie B, no. 292, groot 75 Roeden, 40 Ellen.

Zesde Koop.

Een Perceel HOOILAND, genaamd den Berkskamp, gelegen in de Korte Beemden onder *Empel*, kadastraal bekend sectie B, no. 293, groot 2 Bunders, 26 Roeden, 50 Ellen.

Zevende Koop.

Een Perceel HOOILAND, genaamd de Zeven Hont Ganzenweide, gelegen in de Groensteeg onder *Empel*, kadastraal bekend sectie B, no. 482, groot 1 Bunder, 10 Roeden, 10 Ellen.

Achtste Koop.

Een Perceel HOOILAND, gelegen in de Hooge Husten onder *Empel*, kadastraal bekend sectie B, no. 342, groot 1 Bunder, 5 Roeden, 60 Ellen.

Alle de voorgemelde Landerijen zijn in gebruik te aanvaarden, op den 2 Januarij 1846.

Negende Koop.

Eene OBLIGATIE, ten lasten der Gemeente *Empel*, gesproten uit de Requisitien, gepresteerd ten behoeve der Fransche Troepen in den jare 1797, groot in Kapitaal f 1180,75, rentende 5 ten honderd in het Jaar, dewelke renten echter vermogens latere overeenkomst met [illegible] worden betaald.

De *Provisionele Verkooping* zal geschieden te *'s Hertogenbosch*, in het Brabandsch Koffijhuis bewoond bij L. CORDENS, op Dingsdag den 2 December 1845, alwaar op Dingsdag den 16 December 1845, beide dagen des avonds ten zes ure, de *Finale Verkooping* zal plaats hebben.

Nadere informatien zijn te bekomen, ten Kantore van den Notaris BIJVOET, voornoemd.

Zeg het voort.

Voor [illegible]

DEPARTEMENT VAN FINANTIEN.

ARRONDISSEMENTS-DIRECTIE DER [illegible] BELASTINGEN TE *BREDA*.

Kantoor der Domeinen [illegible] *'s Hertogenbosch*.

De ONTVANGER DER DOMEINEN [illegible] *bosch*, zal, als daartoe [illegible] de hiernaverm[illegible] Plaatsen, Dag[illegible]

VERPACHTEN:

Op *Vrijdag, den 28 November* [illegible], des namiddags ten 12 ure, [illegible] *'s Hertogenbosch*, in het Hôtel [illegible] bij W. REGGERS.

UNDER 'S HERTOGENBOSCH.

a. De VISSCHERIJ in de Grachten der Vesting *'s Hertogenbosch*, [illegible] Vestingwerken, [illegible] Rijks [illegible] Vesting, der Citadel en het zoogenaamde Buiten of Baaiwater, voor [illegible] front der Vughterpoort, zoo als [illegible] zelve van Rijks wege geveegd of [illegible] boorden opgehaald worden.

ONDER EMPEL.

b. De VISSCHERIJ in de Grachten van [illegible] fort *Crevecœur*.

c. Het GRASGEWAS van de Fortificatie Aardewerken van het Fort *Crevecœur* benevens de Begrazing van de daarom liggende buitengronden.

ONDER ORTHEN.

en d. De GRASGEWASSEN en Begrazing [illegible] het Fort *Orthen*.

en 2°. Op *Woensdag den 3 December* 1845, des voormiddags ten 10 ure, te *Woudrichem* in het Schippershuis, bij Gebr. [illegible] de Jong.

ONDER WOUDRICHEM.

a. De Fortificatie Aardewerken der Vesting *Woudrichem*.

Een WAARDJE, gelegen boven *Woudrichem*, buitendijks aan de *Maas* met en benevens de Batterij in de zoogenaamde Postweide.

Een WAARDJE, aan de Rivierzijde beneden *Woudrichem*, met en benevens de strook buitenland, gelegen tusschen dat Waardje en Batterij N° 1.

Deze drie perceelen in Massa.

b. Een perceel WEILAND, genaamd het Griendje, gelegen aan de binnenzijde van den Heusdenschen Dijk, even boven *Woudrichem*.

c. De VISSCHERIJ in de Grachten der Vesting *Woudrichem*.

ONDER DE WERKEN EN SLEEUWIJK.

d. Het GRASGEWAS der Batterij op den Noord Schinkeldijk, langs de Bakkerskil, met de daartoe behoorende gronden.

ONDER DUSSEN.

en e. Het GRASGEWAS der Gronden door het Departement van Oorlog aangekocht, langs de beide zijden des Grooten weges der 1ste Klasse, No. 3, ter plaatse waar de Dussensche Zeedijk dien Weg doorsnijdt.

Alle deze GOEDEREN worden verpacht voor den tijd van *Zes Jaren*, zullende ingaan 1 *Januarij* 1846 en eindigende 31 *December* 1851.

Alle verdere Inlichtingen zijn te bekomen, ten kantore van den Ontvanger der Domeinen te *'s Hertogenbosch*.

De Ontvanger der Domeinen
A. W. VAN GRASVELD.

Graanmarkt
van 'sHERTOGENBOSCH,
Woensdag en Donderdag 19 en 20 november.

Den aanvoer van ROGGE en BOEKWEIT was niet groot, doch aanzijnde in aan vorige prijzen opgenomen. WIGTIGE HAVER goed prijshoudend, daar en tegen was Ligte niet goed te plaatsen. Er is besteed voor:

ROGGE f 8,00 8,50 à 9,00 BOEKWEIT f 7,00 7,50 à 8,00.
HAVER f 3,00 3,50 à 4,00.

De middelprijs van de Rogge naar de maat van 's Hertogenbosch [illegible] f 8,73½ het oud, de [illegible] is 83 cents de drie [illegible] à f 0,73.

[illegible] 19 November [illegible]

[illegible] bij partij [illegible] f 1250. [illegible] f 1270, [illegible] 121 p. [illegible]

[illegible] p. December f 182.

[illegible] eikenen, verkocht 111 p. [illegible] f 225.

Kopland in [illegible] Boomen 51 [illegible] op [illegible] 68, [illegible] 68 p. [illegible] 54 p.

[illegible] Rio p. [illegible] f 1265, [illegible] p. Riga f 1265.

Graanmarkt van Amsterdam.
Donderdag 20 November 1845.

[illegible]

Tarwe Doelkoeg [illegible]